

Lekcija III

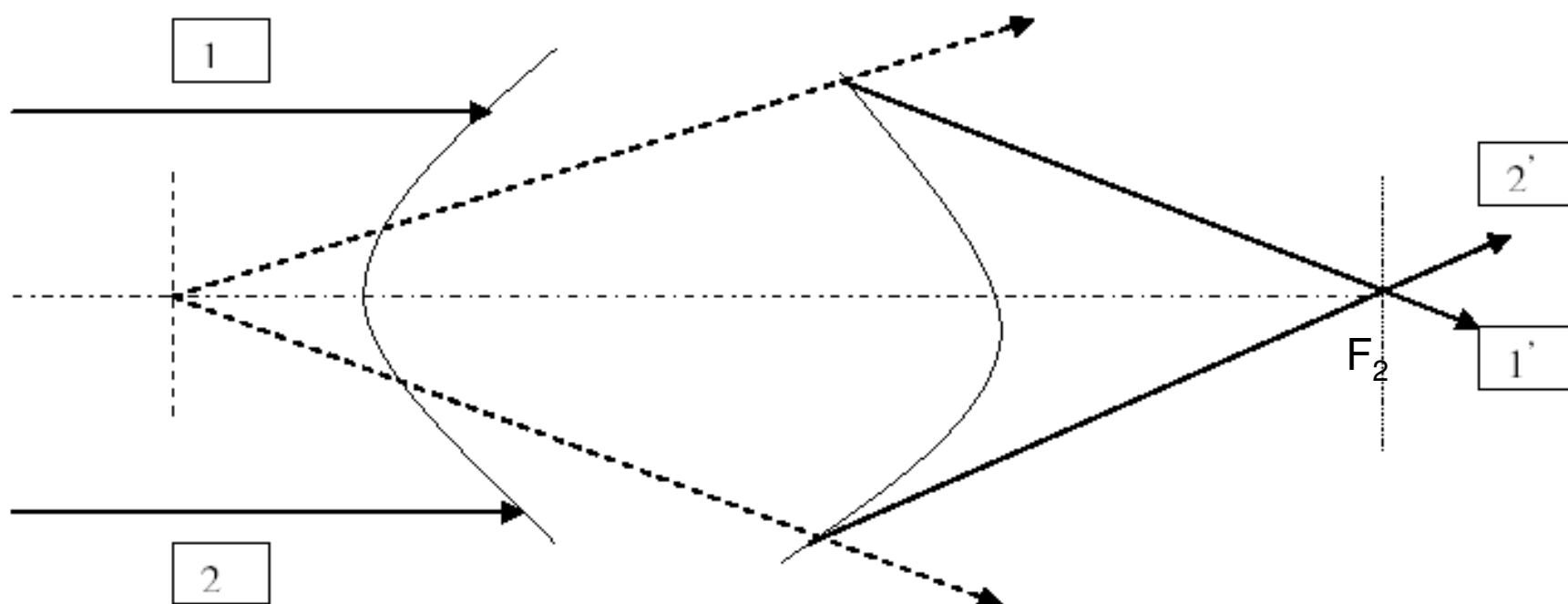
Geometrijska optika:
Optički sistemi

Centrirani optički sistem

Gaus 1841

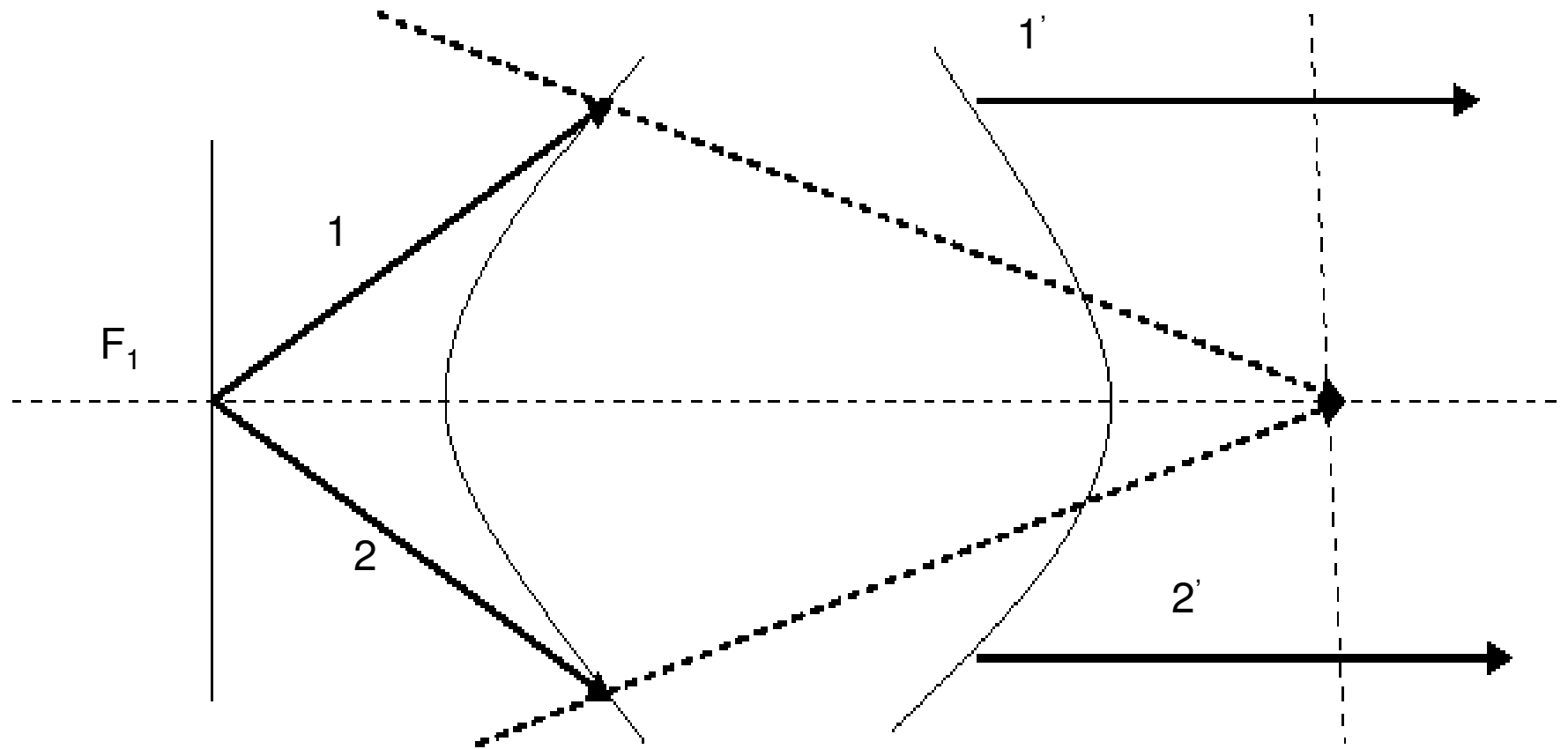
Optički sistem predstavlja ukupnost odbijajućih i prelamajućih površina koje razdvajaju među sobom optički homogene sredine.

Optički sistem koji se obrazuje sfernim i ravnim površinama se naziva *centralnim*, ako centri svih površina leže na jednoj pravoj. Ta prava se naziva *optička osa sistema*.

Tačka prescanja upadnih paralelnih zraka se naziva *zadnjom ili drugom žižom (fokusom) sistema*. Kao što se vidi iz slike fokus se može naći na bilo kojoj strani sistema (može biti i unutra sistema).

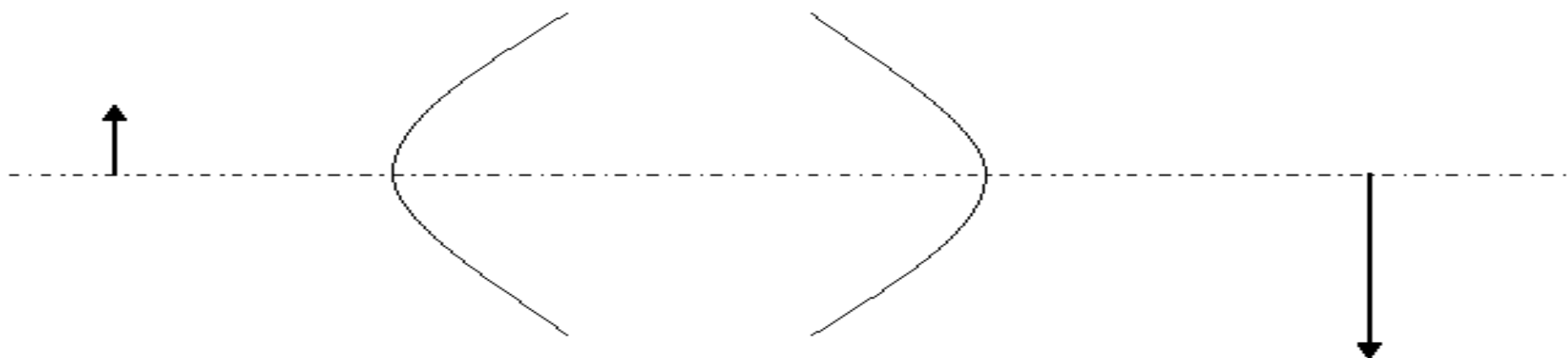
Tačka, koja ima svojstvo da zraci koji izlaze iz nje (ili ka njoj konvergiraju) posle prelamanja kroz sistem se naziva *prednja ili prva žiža*.

UVELIČANJE

Postoje *direktni i izvrnuti likovi*.

Odnos linearnih dimenzija lika i predmeta se naziva *linearnim ili poprečnim*

uveličanjem $\beta = \frac{y_2}{y_1}$.

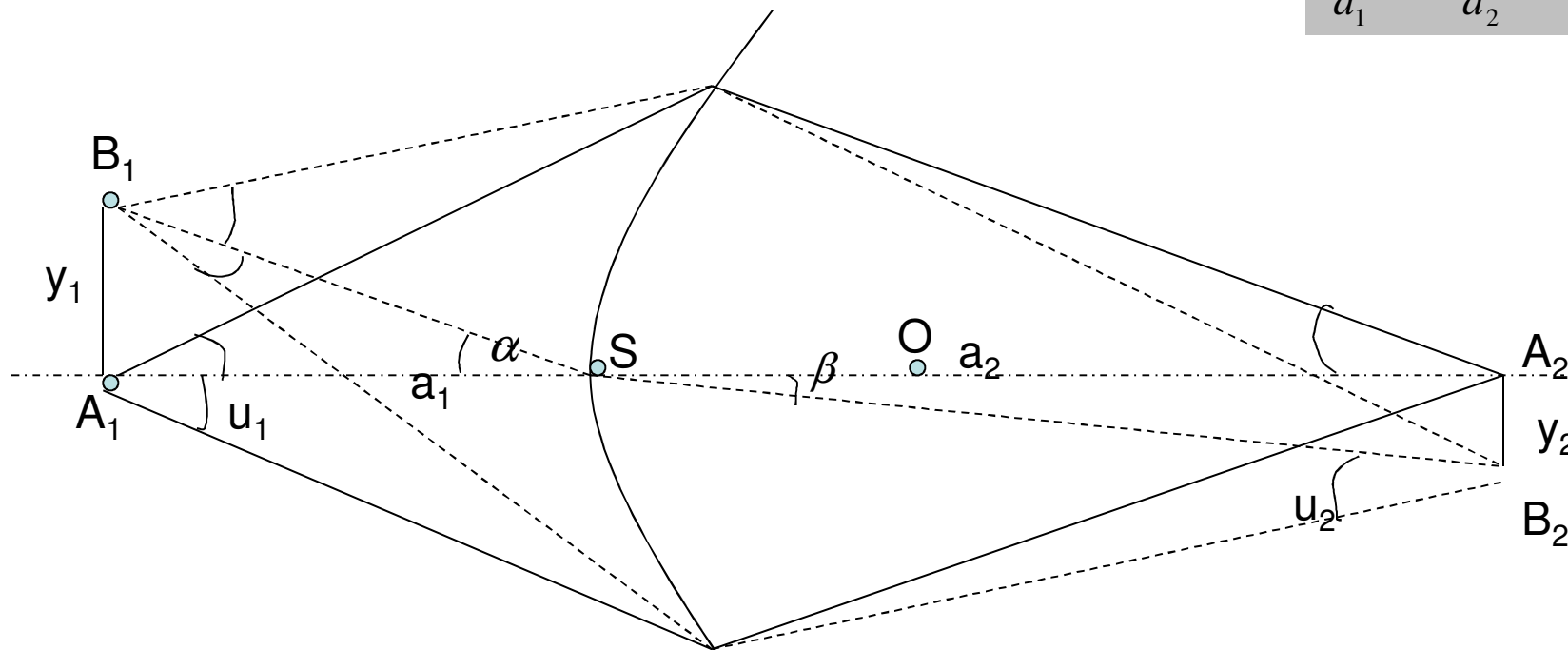
Primer I-Sferna površ

ΔA_1B_1S i ΔA_2B_2S

$$\frac{y_1}{a_1} = \operatorname{tg} \alpha \quad \frac{y_2}{a_2} = \operatorname{tg} \beta$$

$$\frac{\operatorname{tg} \alpha}{\operatorname{tg} \beta} \approx \frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{n_2}{n_1}$$

$$\frac{n_1 y_1}{a_1} = \frac{n_2 y_2}{a_2}$$

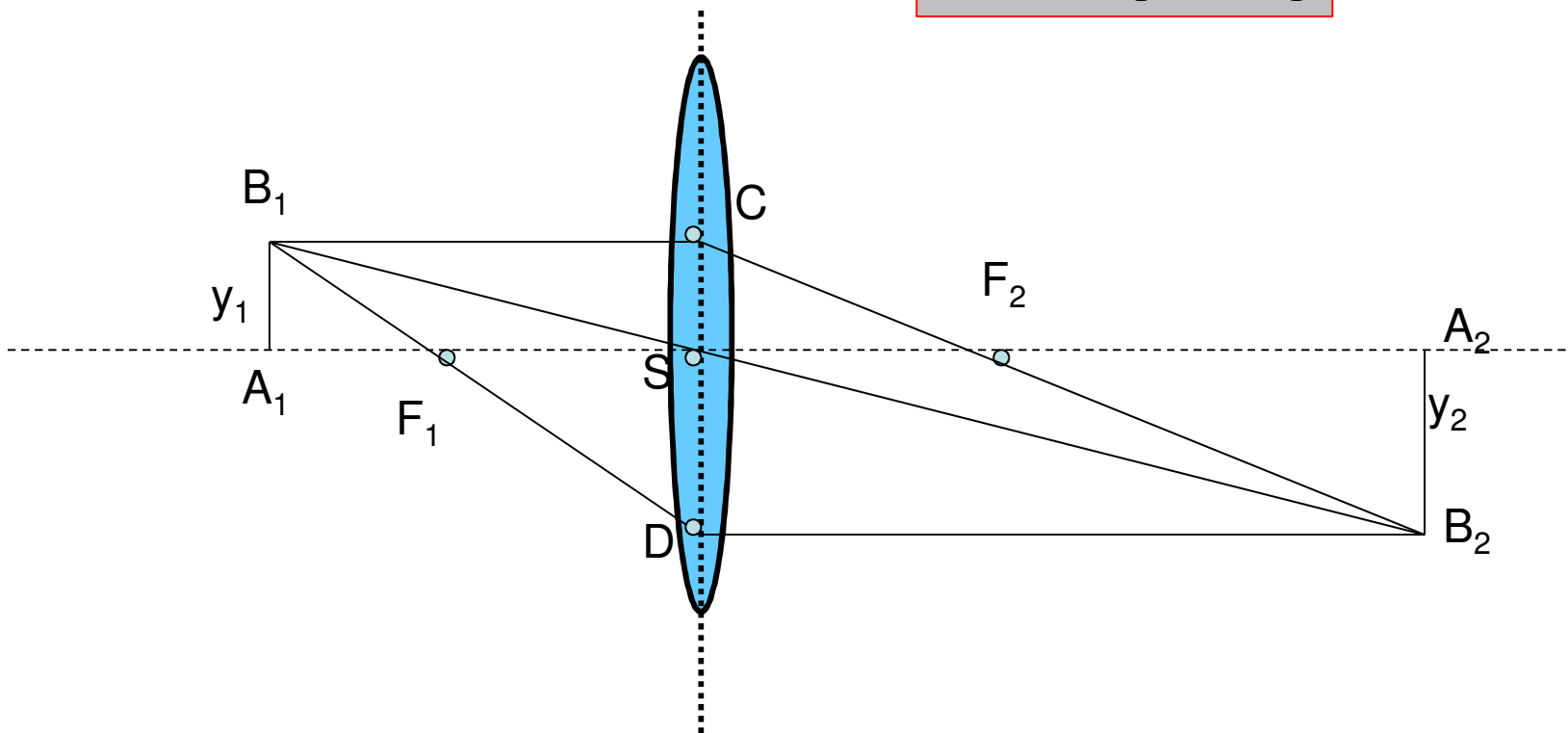
$$V = \frac{y_2}{y_1} = \frac{n_1}{n_2} \cdot \frac{a_2}{a_1}$$

Za ogledala je $\frac{n_1}{n_2} = -1$ t.j. $V = -\frac{a_2}{a_1}$

Diskutuj.....

PRIMER II – Tanko sočivo

$$V = \frac{SA_2}{SA_1} = \frac{a_2}{a_1}$$

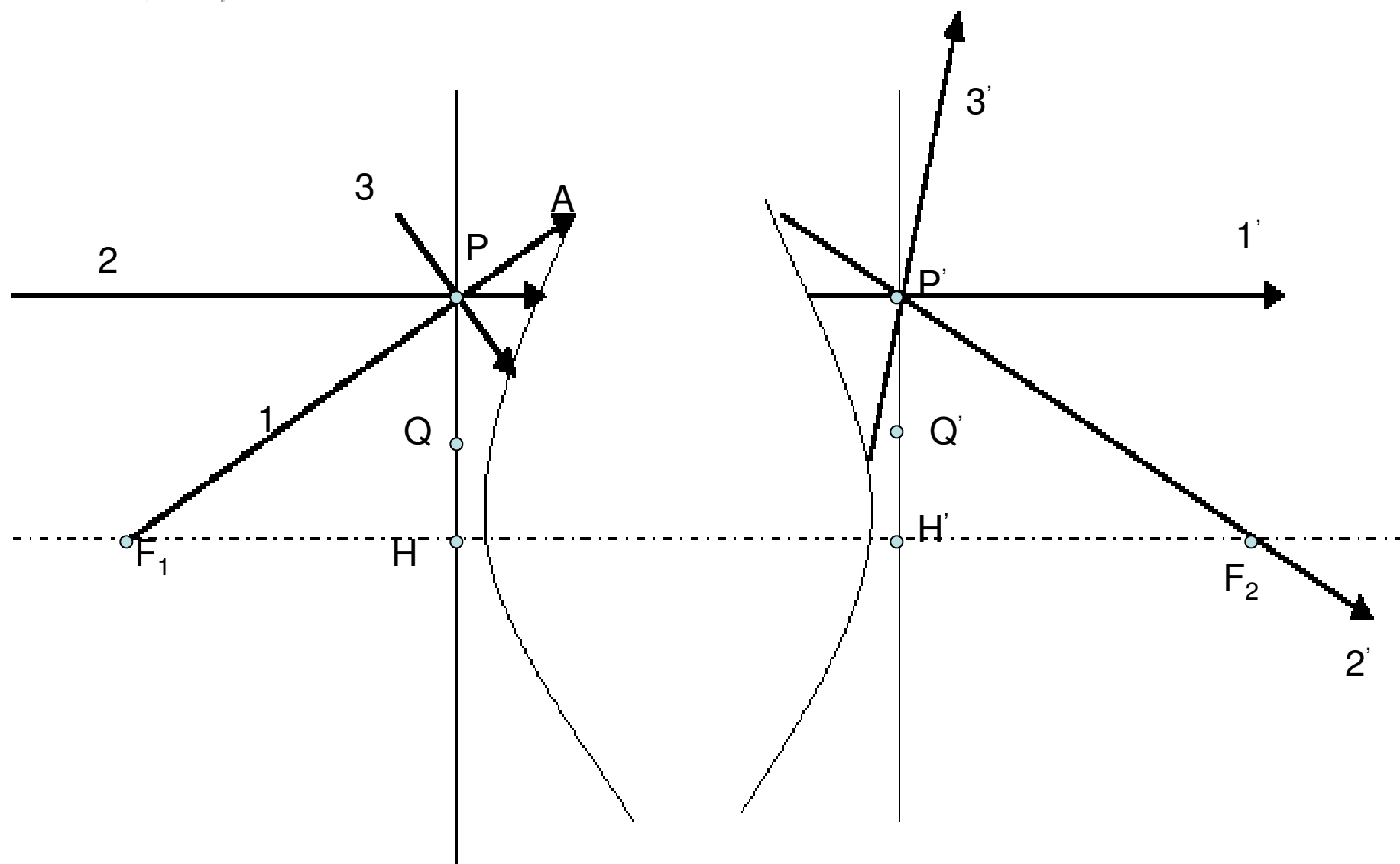

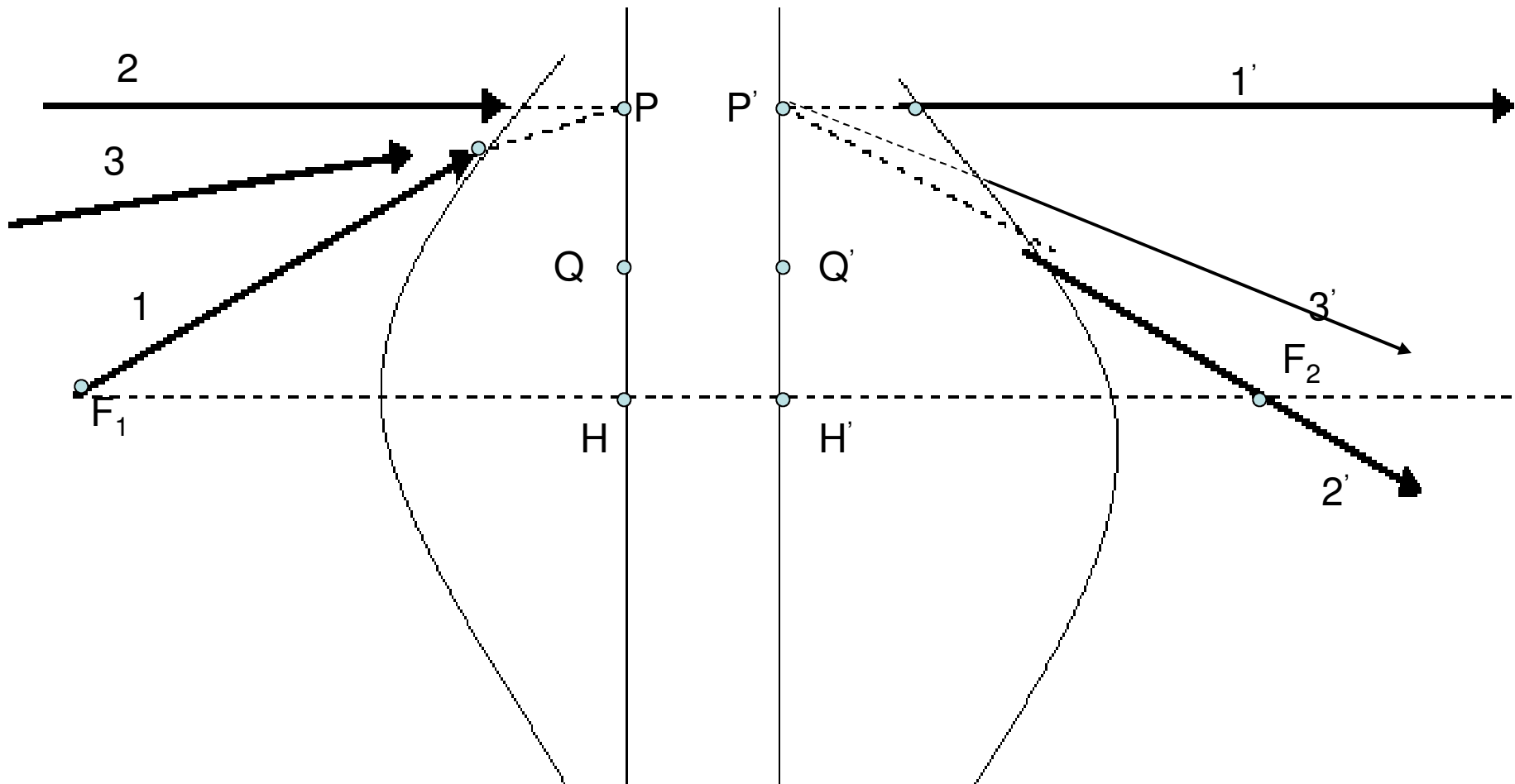
OPTIČKA MOĆ

$$\omega = \frac{1}{f}$$

Ako se žižna daljina izrazi u metrima, optička moć se izražava u dioptrijama....

Dokažimo da postoje dve takve spregnute površi koje se preslikavaju jedna u drugu sa uveličanjem $\beta = +1$.

Površ H se naziva PRVA ili PREDNJA GLAVNA POVRŠ, a H' DRUGA ili ZADNJA GLAVNA POVRŠ. KARDINALNE TAČKE su glavne tačke i žiže. Rastojanje između prednje žiže i prve glavne tačke je PREDNJE ŽIŽNO RASTOJANJE f_1 . Analogno definišemo ZADNJE ŽIŽNO RASTOJANJE f_2 .

PRIMER I – Odrediti glavne ravni za sfernu površ

$$V = \frac{n_1}{n_2} \cdot \frac{a_2}{a_1} = 1 \quad \text{i} \quad \frac{n_1}{a_1} - \frac{n_2}{a_2} = \frac{n_1 - n_2}{R}$$

REZULTAT ?

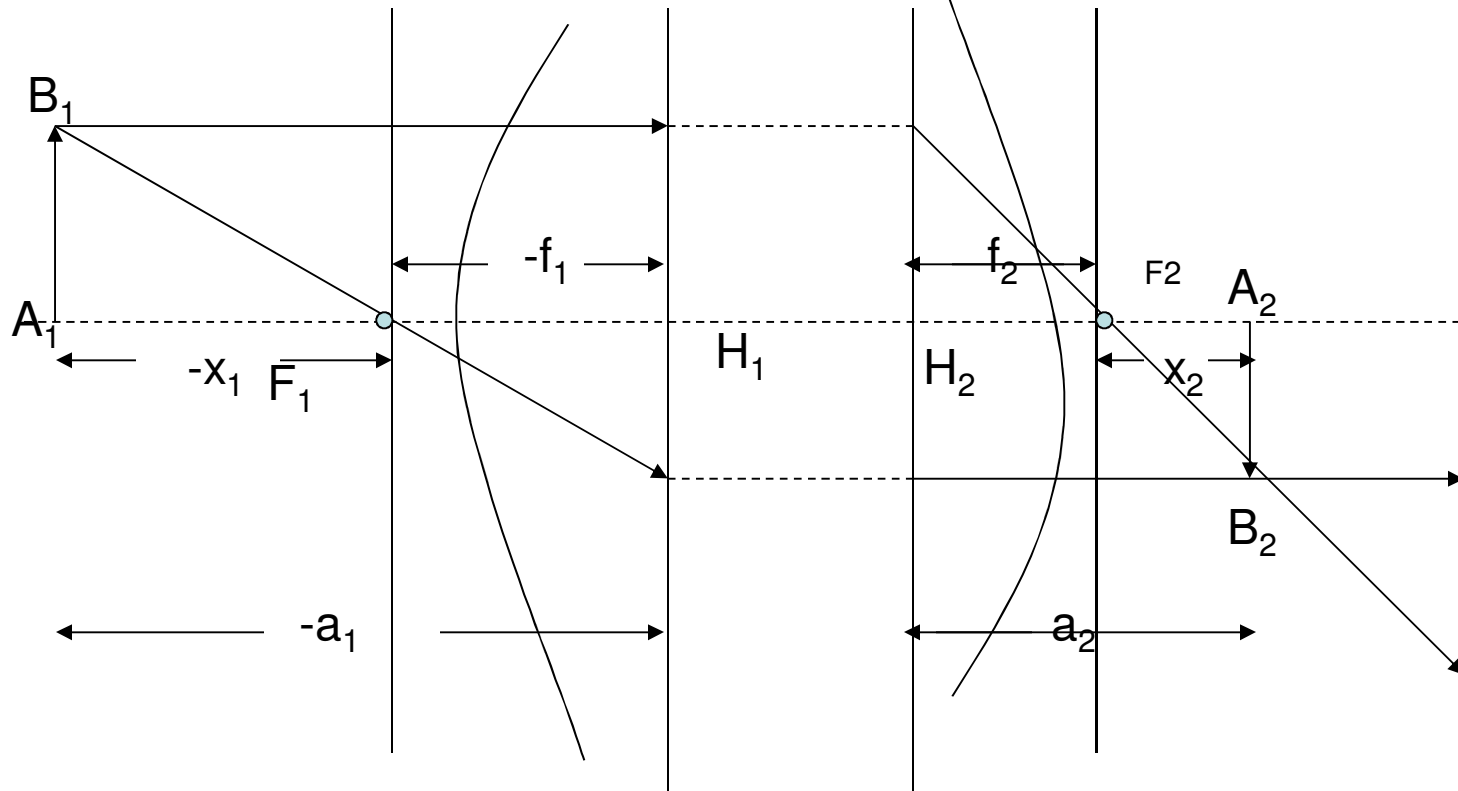
PRIMER II – Odrediti glavne ravni za tanko sočivo

$$V = \frac{a_2}{a_1} = 1 \quad \text{i} \quad \frac{1}{a_2} - \frac{1}{a_1} = (n_r - 1) \left(\frac{1}{R_1} - \frac{1}{R_2} \right)$$

REZULTAT ?

KONSTRUISANJE LIKOVA

Zadavanje kardinalnih tačaka potpuno određuje svojstva optičkog sistema. Znajući položaj kardinalnih tačaka možemo konstruisati lik predmeta koji daje sistem.

Iz sličnosti trouglova $\Delta A_1B_1F_1$ $F_1M_1H_1$ i $\Delta M_2H_2F_2$ $F_2A_2B_2$ sledi

$$-V = -\frac{y_2}{y_1} = \frac{x_2}{f_2} = \frac{f_1}{x_1}$$

t.j. Njutnova formula

$$x_1 x_2 = f_1 f_2$$

UGLOVNO UVELIČANJE

$$W = \frac{\tan u_1}{\tan u_2} = \frac{a_1}{a_2}$$

